

Inleiding

Het jaar was langzaam aan het omgaan tot najaar en vervolgens Hervest. Zelfs nu waren nog zomerse dagen. De nazomer, oudewijvenzomer of Sint-Michielszomer (soms ook wel als Été Indien of Indian Summer aangeduid) is de periode van begin september tot half november waarin het nog zomerachtig weer kan zijn. Weliswaar daalt in deze tijd van het jaar de gemiddelde middagtemperatuur in De Bilt van ongeveer 20 graden naar 9 graden, maar er zijn ook regelmatig periodes die volledig aan de zomer doen denken.

De ervaring van de zomer is zo opmerkelijk dat de nazomerperiodes in verschillende landen eigen namen hebben gekregen. Warmteperiodes in het najaar hebben meerdere namen. Kranenzomer, Michielszomer, Indian Summer en de oudewijvenzomer. Vooral die laatste spreekt tot de verbeelding. Deze oudewijvenzomer komt voor tussen 17 en 25 september en is te herkennen aan de vele lange spindraden die in de bossen hangen. In de rest van het jaar zie je dit niet. In het verleden wist men hiervoor geen verklaring en de fantasie werd geprikkeld. Noodlotsgodinnen zouden levensdraden spinnen, oude vrouwen zouden conflicten hebben en elkaar met wapperende lange grijze haren door het bos achterna zitten. Want pas vroeg in de ochtend waren de draden zichtbaar en dus moest het in de nacht gebeurd

zijn. Griezellig en spannend natuurlijk in een steeds donkerder wordende tijd van het jaar.

1.

Ze zaten vredig op een deken in het parkje voor het woonhuis van Elian. Elian gaf Dolf een kusje op de wang. Alles leek vredig, alles leek in orde. Het parkje had de naam Sparrenwoud, naar de enkele pijnbomen die aan de rand stonden. Voorbij de duivelende fontein, de vijver met eendjes, waterhoentjes, riet en waterlelies. Aan de rand van de vijver een roerloze blauwe reiger. Verder dan de donkerblauwe kiosk, de grote keien en het verwaarloosde rosarium, bestaande uit witte en roze rozen. Daar waar de pijnbomen of fijnsparren zijn. Overal zijn oude bomen, een berk, hoge taxusbomen, acacia's, blauwsparren, vele beuken met overal grindpaadjes.

Mensen laten er hun hond uit. Grote beukenbomen met een onderlaag van rododendrons. De bomen die hier stonden waren meer dan vijftig jaar oud.

Op gepaste afstand staan bankjes. De herfst komt al langzaam in de lucht met Bird of Paradise van Snowy white op mijn oortjes.

Het parkje lag aan de rand van de Beekhoverstraat. Genoemd naar het verdwenen gehucht Beekhoven, even verderop aan de Keutelbeek.

‘Ik moet je iets vertellen’, begon Dolf.

‘Ik zit nu op 6 Atheneum en heb mijn diploma binnen. Ik heb mijn eindexamenfuif gevierd. Iedereen om me heen gaat studeren. De meeste naar Wageningen, een enkeling naar Amsterdam of Nijmegen of zelfs Leuven.’

‘Ik wil ook gaan studeren.’

‘Fysische geografie in Utrecht.’

‘Maar hoe moet dat nou met ons?’, snikte Elian.

‘We kunnen elkaar in het weekend zien’, sprak Dolf.

Er viel een stilte.

‘Ik vind dat maar niks dat studeren. Straks kom je mooi een knappe studente tegen en sta ik aan de kant.’

‘Je weet dat je voor mij alles bent’, sprak Dolf.

Even moest hij denken aan vroeger. Aan de middelbare school in Geleen.

2.

Het sportpark Geleen werd geopend op 5 mei 1932, bijna 90 jaar geleden. Het werd in 1951 na overlijden van burgemeester Damen naar hem genoemd. Aanvankelijk vonden er vooral draf en paardenrennen wedstrijden plaats op een 660 m renbaan, maar er waren ook andere sportieve organisaties zoals turn en behendigheidsspelen, voetbal, atletiek. In de wintermaanden werd de drafbaan onder water gezet en omgetoverd tot een schaatsbaan. Na de hoogdagen van

het paardenrennen vonden er vanaf 1964 ook autocross (stockcar) races plaats evenals motor speedway en motorcross, er waren in die periode niet alleen veel klachten over lawaaihinder maar ook over stofhinder. In 1970 werd de eerste 660 meter wielersbaan aangelegd bovenop de vroegere sintelbaan. In 1987 werd de 400 meter schaatsbaan aangelegd en in 2000 is de huidige 500 m asfalt wielersbaan aangelegd, welke beiden binnenkort overkapt zouden worden.

‘Ik kan me nog herinneren dat we hier de coopertest deden’, zei Dolf.

Een coopertest is een oefening waarbij de conditie van een deelnemer wordt gemeten. De bekendste vorm daarvan is die waarin een hardloper in 12 minuten een zo groot mogelijke afstand aflegt.

Inmiddels is de coopertest in vrijwel de gehele sportwereld ingevoerd als handig en snel instrument om iemands basisconditie te bepalen: uit de afstand die iemand in 12 minuten loopt kan heel eenvoudig zijn/haar conditiepeil worden afgelezen. De test is daarom geliefd bij sportleraren op middelbare scholen en sportclubs, als conditiemeting. Als de test wordt afgelegd op een stationair apparaat zoals een loopband, hometrainer of crosstrainer en er wordt een cardiogram gemaakt dan ontstaat ook een beeld van de toestand van het hart. Bij een test op het veld kan als alternatief

hiervoor ook een hartslagmeter worden omgedaan in combinatie met een polshorloge waarop de hartslag is te zien tijdens de test. Met behulp van een computer of een speciale app op een smartphone of tablet kan dan hiervan een beeld worden gemaakt van de hartslag.

3.

Maar dat was allemaal vroeger, dat waren de jaren tachtig. Waar er verschillende muzikale stromingen ware: U2 hoorde begin jaren tachtig tot de New wave, later werd het allemaal wat meer mainstream.

De term Hip-Hop kwam later in de jaren tachtig werd het nog Rap genoemd.

Verder had je nog New Romantics (Spandau ballet).

In Duitsland had je de Neue Deutsche Welle begin jaren 80's (Nena, Peter Schilling, DOF en Falco).

Verder had je Breakbeat, waarop mensen geen breakdansen en electric boogie deden.

Eind jaren 80, in 1988 was er wat ze noemen de 'Second summer of love' de doorbraak van House (Steve Silk Hurley, A guy called Gerald, Mr Fingers).

Verder had je nog Ska (Madness, The Selecter, The Specials).

4.

We gingen terug naar: Love is a battlefield/Pat Benetar, Kids in America/Kim Wild, 99 luftballons/Nena, Bird of Paradise/Snowy White, Africa/Toto.

De Police was volop populair, U2 en Dire Straits moesten nog groots worden. Herinneringen gingen terug naar de dansschool Rien & Betty Decker in Genhout met de liedjes: I'm in the mood for dancing/the Nolans, I save the day/Roberto Jacketti & the Scooters, Papa was a poor man/Jack Jersey, Wake me up before you go go/Wham en Hot shot/Karen Young.

In die tijd zat ik ook bij een jongerenkoor en na afloop van de repetitie gingen we altijd bij iemand thuis muziek maken: Fiddle and drum/Joni Mitchell & Glen McDonald, Castles in the air en Vincent/Don McLean, Dust in the wind/Kansas, The morning after/Maureen McGovern, Streets of London/Ralph McTell, Susanne/Leonard Cohen, Top of the world/the Carpenters en New world in the Morning/Roger Wittaker, songs from Allan Taylor, etc. Meestal allemaal jaren zeventig liedjes. Ik zat toen diep in de dans- en muzieksce­ne.

Ik ging weer terug in de tijd en zag me op mijn fietsje vanuit Spaubeek via de Spaubeeklaan, met z'n kastan­jebomen, rijden tot aan de Kluis:

In 1699 liet prinses Maria-Dorothea van Salm (1667-1732) – die het graafschap Geleen van haar grootvader Arnold V Wolfgang Huyn (+1668) had geërfd – vlak ten noorden van het Sint-Rochuskappeltje een gebouw optrekken, in speklagen, dat zij aan de Heilige Lazarus toewijdde. Het jaar (1699) van deze bouw staat in de ankertjes boven de oostelijke ingang. De Geleners van rond 1700 zeiden, dat dit gebouw *aen de Capel* of *in het Capellerveld* lag.

Het lijkt welkhaast uitgesloten, dat dit gebouw als een kluis zou zijn gesticht. Daartegen pleit zowel de ligging langs de openbare weg alsook het ontbreken van een tuin, die voor een kluizenaar praktisch onontbeerlijk zou zijn geweest.

De keuze van de H. Lazarus als patroonheilige heeft allicht met de functie van dat gebouw in verband gestaan. Deze heilige werd speciaal tegen melaatsheid aan geroepen, melaatsen werden *lazers* en *lazerinnen* genoemd., terwijl een *Lazarushuis* een melaatsenhuis was.

Als wij nu bedenken, dat het Geleens gasthuis, dat eeuwenlang in de Pieterstraat had gelegen, in 1674 was opgeheven, dan dringt zich toch wel heel sterk de indruk op, dat het gebouw van de H. Lazarus uit 1699 als een soort ‘quarantaine’, het oude gasthuis zou hebben vervangen. Die indruk wordt nog versterkt door

de centrale ligging van het nieuwe gebouw binnen het graafschap Geleen.

Het gebouw werd in 1722 door één of meer kluizenaars betrokken.

Ik ging zo vaak langs de Kluis dat dit mij niet meer opviel. Vervolgens weer naar beneden naar de Kummenaedestraat om daar rechtdoor te gaan langs het burgemeester Damenpark de hoge eikenbomen van de Irenelaan in. Langs het witgeverfd kassahokje-toegangshuisje-kaartverkoop als relict uit vroegere tijden. Met daarachter een gedenksteen waarop staat:

1ste lustrumboom

bv. Irenelaan

geadopteerd op juli. 2004

ter ere van vijftigjarig bestaan

Het betrof een acacia.

‘bv’ staat voor buurtvereniging.

Linksaf de Hendriklaan in en dan via de Beekhoverstraat en de Kinkenweg naar de Norbertijnenstraat, over de vroegere bedding van de Keutelbeek of Cötelbeek. Dan weer omhoog naar de Eloystraat en ik was op het ASA (Albert Schweitzer Atheneum). Dat deed ik zo’n beetje elke dag. Jaar-in-jaar-uit.

5.

Dolf zat daar op zijn bank. Het enige bankje van de Markt in Geleen. Hij zat daar op een bankje en mijmerde. Over alles wat er nog was. Hij kon het bijna aanraken. Het was nog tastbaar aanwezig op de manier van vluchtige herinneringen. Alsof hij ze kon vastpakken en de zijne maken. Alsof het hier was waar hij wortel kon schieten. Hij zat op het bankje en wist dat het goed was zo, goed zoals het was. Dat er niets meer bij hoefde. Geleen was zijn stad. Hij keek eens naar de fontein naast hem en dacht, al die jaren heb ik je niet gezien. Ik was te druk met leven hier, maar nu herken ik je als baken in de strijd. De strijd die ik moest voeren om tot hier te komen. Zoals gezegd de weg was lang en onbarmhartig, maar hij was wel waar hij wilde dat hij was. In het midden van zichzelf. In het midden van wat hij hier had laten liggen, door weg te gaan. Want de verten riepen. Kom naar hier, hier is alles beter. Het gras is groener in deze wei. Hij had zich laten verleiden. Het gras was niet groener geweest eerder dor. Op een miraculeuze wijze was hij weer in Geleen terecht gekomen. De stad van zijn eigen vroeger. Hij bekeek boekhandel Spanjaard die nu Krings heette en nu zelfs niet meer bestond. Daar had hij zijn eerste boeken gekocht van Hubert Lampo. Hij keek waar het Limburgs Platenhuis had gezeten, maar waar nu de Free

Record Shop in zat. In het Limburgs Platenhuis had hij zijn eerste Lp's gekocht. Van Don McLean. In de bibliotheek van de ASA had je de Oor's pop encyclopedie en daarin zocht hij verschillende Lp's op die hij vervolgens bestelde bij het Limburgs Platenhuis. Hij had toen pas een stereotoren gekregen of gekocht van zijn centen die hij verdiende bij de PTT. Iedere zaterdag ochtend om vijf uur naar het postkantoor in Beek om daar de grote ronde langs Geverik en Kelmond te doen. Hij had een gitaar van gekocht en het rijbewijs gehaald. En natuurlijk een stereotoren gekocht. Dat waren nog eens tijden. De Kempenaer wilde hem bij de Post houden, maar zelf wilde hij dat niet hij wilde studeren. De student uithangen, de intelligentsia. Hij was intelligentsia. Hij had 'das gewisse Etwas'. Maar dingen konden fout lopen. Anders dan gepland. Dingen konden weer dingen worden zonder een magische glans eromheen.

Hij keek naar de grote moloch. Die ze op de plaats van de V&D hadden gebouwd. Geleen moest mee in de vaart der volkeren. Oude winkels verdwijnen, vooral de roltrap in de V&D was zo leuk, en nieuwe komen ervoor in de plaats. Maar of het zo'n verbetering was waagde hij te betwijfelen. De cafés aan de overkant. Daar waar men in het weekend uitging. Vooral Maximiliaan (Max) was zeer intrek. Dan waren er nog het dansen en de Country Singers. Hij deed in die tijd aan stijldansen en

zat bij een jongerenkoor die men County singers had willen noemen, maar dat verbasterd werd tot Country singers, zonder veel country op hun repertoire te hebben. Met veel succes. Het was zoals het was en nooit meer zo zou zijn. Het was een vergeten tijd. Hij kon zich amper nog iets herinneren. Het zat te ver in het verleden verankerd. Was van hem weggedreven. Nu zat hij hier op dat kale bankje op de Markt in Geleen. Hij zat stilletjes te genieten van wat er nog allemaal wel was. De Hanenhof in de verte weg geheel verbouwd, de bibliotheek verplaatst van de Lignestraat naar de Hanenhof. Daar waar hij zijn eerste boeken over C.G. Jung leende. Misschien ging het toen al een beetje fout. Uiteindelijk had hij zoveel van Jung gelezen dat hij zich een Jungiaan mocht noemen. Maar dat was nog allemaal voor de 'nervous breakdown'. Het ineens storten van het ego in het onbewuste. Iets wat niet te vermijden viel. Hij was immers overleerd. De psychose kwam snel en meedogenloos. Brak alles af wat hij tot nu toe was. En zorgde dat hij opgenomen werd. Op de PAAZ (Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis) in, het toen nog, Maaslandziekenhuis in Sittard waar hij Elisa ontmoette. Doctorandus in de psychologie, een klinisch psychologe.

6.

Tijdens Kerst en Oud & Nieuw werd ik ingezet om de vele kerstkaarten te bezorgen. Het had echter gesneeuwd en er stond een sneeuwstorm. Met m'n zware posttas reed ik de Kapellerweg op tussen Geverik en Kelmond. Ik kwam op het plateau. Ik kon geen hand voor m'n ogen meer zien. En raakte van de weg af. Ik moest afstappen en te voet verder gaan en de weg weer vinden. Toen ik eenmaal bij hoeve Coumans was in Kelmond was ik weer op bekend terrein. Iets dat me altijd is bij gebleven.

En ander iets dat me is bij gebleven is de Amstel Gold race op de Adsteeg. Die werd in die dagen nog op zaterdag gehouden en ik moest de post brengen op de Adsteeg. Ik kwam vanaf de Eerdshaag via het Beekerveld omhoog tot boven aan de Adsteeg. Dat ging echter niet door, door de vele supporters en de renners kwam ik er niet toe om de post te bezorgen. Ik moest wachten totdat de hele karavaan voorbij was. Dingen die je niet meer vergeet. Dat ik later een of andere ziekte zou krijgen kwam niet in me op. De wereld lag aan m'n voeten en er waren mogelijkheden te over.

7.

Het was ook het jaargetijde voor herinneringen. Voor mijmeringen, dingen uit het verleden. Hoe moet dat dan met onze dansles?, vroeg Elian. Onberispelijk gekleed met gehakte laarsjes, netkousen, kort zwart rokje, een zwart leren jasje en een air alsof ze alles in het leven had gezien.

‘Dat zullen we haar overtuigen van verkeerd inzicht’, ging Dolf verder. Gekleed als een fysisch geograaf; casual, met bergschoenen, jeans, ruiten hemd, stoppelbaartje, een ruime wollen jas, moderne bril en een indringende en intelligente blik.

‘Het is het één of het ander. Let op ik doe het voor een beter leven. Als ik straks afgestudeerd ben hebben we een prachtig leven.’

‘Ik moet dat nog zien’, zei Elian.

‘Kom dan gaan we naar je ouders in het jaren vijftig huis met raamhekje aan de Beekhoverstraat.’

‘Maar Dolf’, zei de moeder van Elian die Monique heette. ‘Dat is prachtig dat je wilt gaan studeren.’

Ook de vader van Elian, die Rien heette, viel hem bij.

‘Maar Elian vindt het niks’, zei Dolf.

‘Een geweldige uitdaging’, sprak Rien.

‘Maar wat houdt dat precies in, dat fysische geografie?’, vroeg Rien.